

PRIVAT VANDLØB – REGULERING ELLER VEDLIGEHOLDELSE?

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster et kommunalt påbud om retablering af en privat vandløbsstrækning, hvor der er foretaget en hårdhændet oprensning.

Sagsbeskrivelse

Sagen angår oprensning af en godt 650 meter lang strækning af et privat vandløb, der har en målsætning om god økologisk tilstand og er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3-beskyttelse. Det er oplyst, at målsætningen ikke er opfyldt. Vandløbet er kraftigt oprenset, og kommunen har med hjemmel i vandløbslovens § 54 samt naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 5 meddelt påbud om, at vandløbet skal bringes tilbage til vandløbets tilstand før oprensningen. Vandløbslovens § 54 omhandler genoprettelse af den tidligere tilstand for beskadigede vandløb og naturbeskyttelsesloven omhandler lovliggørelse af ulovlige forhold.

Kommunen oplyser, at der er sket uddybning og udvidelse af vandløbet. Vandløbsbunden er ifølge kommunen sænket med 15 – 40 cm over den nævnte strækning. Ved en besigtigelse er det konstateret, at opgravet grus og sten, samt kampesten lå spredt over brinkanlægget og bræmmen langs hele den opgravede strækning. Det er endvidere oplyst fra kommunen, at der er moræneler i det opgravede materiale.

Nogle år forud for opgravningen er der foretaget opmåling af tværprofiler på en strækning af vandløbet, og i forbindelse med sagen har kommunen fået opmålt omkring en tredjedel af den opgravede strækning, således at der foreligger mulighed for at vurdere omfanget af opgravningen. Lodsejeren har også i anledning af sagen fået foretaget en opmåling efter oprensningen. Den viser, at 4 dræn udmunder mellem 10 og 16 cm over vandløbets bund, 5 dræn udmunder mellem 21 og 26 cm over bunden, og yderligere 9 dræn udmunder mere end 30 cm over bunden. Ifølge entreprenøren, der har foretaget oprensningen, er der ikke

vedligeholdt/oprenset de sidste 13 år.

Kommunen vurderer, at der er foretaget en ulovlig regulering, mens lodsejeren finder, at der er tale om nødvendigt vedligehold foranlediget af øgede aflejringer i de seneste år, samt at rødder fra trævækster og rørsiv har presset brinkerne ud i vandløbet. Kommunens afgørelse er påklaget af en advokat på vegne af lodsejeren.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Efter et resumé af vandløbslovens regler om vedligeholdelse og regulering bemærker nævnet, at i forhold til oprensning kan der i forbindelse med vedligeholdelse alene oprenses aflejrede materialer. Der kan således ikke foretages egentlig uddybning af vandløbsbund eller afgravning af et vandløbs brinker.

Herefter vurderer nævnet materialet i sagen, herunder en række billeder. Ifølge nævnet viser billederne, at der er lagt store mængder materiale op på brinken, herunder sten i varierende størrelser, og at billederne viser skarpt afskårne vegetationsløse og næsten lodrette brinker. Det konstateres ikke med sikkerhed, at der er oprenset moræneler. Ud fra de udførte opmålinger vurderes strækningens fald til 10-12 promille, hvilket nævnet bruger til at fastslå, at den naturlige vandløbsbund i stort omfang må bestå af sten og grus. Nævnet finder, at de opgravede stenmaterialer indikerer, at der er gravet i den naturlige vandløbsbund. De opmålte tværprofiler vurderes nærmere, og nævnet finder, at vandløbets profil er ændret ved afgravning af brinkerne.

Nævnet konkluderer, at der er foretaget en hårdhændet oprensning, som ikke kan betegnes som almindelig vedligeholdelse. Det er således nævnets opfattelse, at der er foretaget en regulering uden den fornødne tilladelse. Oplysningerne om placeringen af de 18 dræn kan ifølge nævnet ikke føre til et andet resultat. På den baggrund stadfæster klagenævnet kommunens afgørelse.

Bemærkninger til sagen

Sagen omhandler et privat vandløb, hvor der ikke foreligger et regulativ, der fastlægger en bestemt skikkelse eller en bestemt vandføringsevne for vandløbet. I sagen foreligger den forholdsvis sjældne situation, at en vis del af den omhandlede strækning er opmålt nogle få år forud for opgravningen, så det til en vis grad er muligt at vurdere omfanget af denne. Klagenævnet bruger denne opmåling til vurdering af sagen. Nævnet synes dog også at lægge væsentlig vægt på billedmaterialet, der viser opgravede sten, som for nævnet indikerer, at der er gravet i den naturlige bund. Det ville formodentlig i sig selv have været tilstrækkeligt til at afgøre sagen, uanset de foretagne opmålinger.

Afgørelsen viser, at almindelig vedligeholdelse ikke må omfatte opgravning i den oprindelige bund og de oprindelige sider. Der må alene ske opgravning af aflejret materiale.

Bemærk, at kommunen har truffet afgørelse med hjemmel i både vandløbsloven og naturbeskyttelsesloven. Klager har alene indgivet klage i forhold til afgørelsen i medfør af vandløbsloven. Hvis klager havde fået medhold, ville det faktisk ikke have hjulpet, da påbuddet i medfør af naturbeskyttelsesloven så havde stået ved magt, medmindre den sag var indbragt for

domstolene inden udløb af søgsmålsfristen. Vær derfor opmærksom på, hvilken eller hvilke bestemmelser en afgørelse træffes efter. Hvis det beslutes at klage over en afgørelse, bør den naturligvis påklages i forhold til alle relevante bestemmelser.

Kommunens påbud indebærer, at vandløbet skal bringes tilbage til tilstanden før oprensningen, og klagenævnet stadfæster dette påbud. Det er formodentlig alt for vidtgående. Det er oplyst, at der ikke er foretaget oprensning i de sidste 13 år. Det må derfor antages, blandt andet på grundlag af oplysningerne om drænuvløbenes placering forhold til bunden, at der er sket væsentlige aflejringer i den periode, som er oprenset lovligt som sædvanlig vedligeholdelse. Det ses ikke anført af klageren, og det ses ikke behandlet af hverken kommunen eller klagenævnet. Det er således ikke kommenteret, om noget af det oprensede materiale fremtræder som aflejret materiale på billederne. I tilsvarende sager bør en klager overveje, om der er grundlag for at anføre en subsidiær påstand om, at en del af oprensningen skal anses som lovlig vedligeholdelse. I den foreliggende sag sker der med afgørelsen en binding af den tilstand i vandløbet, der bestod forud for oprensningen., inklusiv eventuelle aflejringer gennem de forudgående 13 år.

[Læs afgørelsen NMK-43-00590](#)